

УДК 352:328.1:34(477)(091)"2014/2020"

DOI: <https://doi.org/10.33098/3083-726X.2026.1.33.39-47>

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ 2015-2020 РР.: ІСТОРИКО-ПРАВНИЧИЙ АСПЕКТ

Лада Олександр*

*доцент кафедри іноземної філології та бізнес-комунікацій, кандидат історичних наук,
ЗВО «Університет Короля Данила» (м. Івано-Франківськ, Україна)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8253-0114>

Стаття присвячена аналізу адміністративно-територіальної реформи в Україні, яка охоплює період 2014–2020 років. У центрі уваги – законодавча база, що регулювала її реалізацію, соціально-політичні передумови цього процесу, а також специфічний вплив реформи на західні регіони країни. Дослідження фокусується на тому, як децентралізація влади (виявившись одним із центральних інструментів модернізації системи державного управління) сприяла зміцненню демократії на локальному рівні. Увага привертається до історичного контексту, в якому закладалися основи реформи, підкреслюється тяглість системних змін, ускладнених політичною кризою, воєнною агресією, а також суспільними запитами на оновлення управлінських механізмів.

Метою дослідження є комплексний аналіз різних аспектів реформи – законодавчих, соціально-політичних та регіональних. Особлива увага приділяється ключовим нормативно-правовим актам, що стали базою для трансформації адміністративного устрою країни. У дослідженні розглядається практичне значення цих документів для посилення місцевого самоврядування, а також їхня роль у процесі адаптації до європейських стандартів управління.

Робота узагальнює основні етапи впровадження реформи, починаючи з ухвалення концептуальних документів у 2014 році й завершуючи новим адміністративно-територіальним устроєм, затвердженим у 2020 році. Зокрема, аналізуються ключові законодавчі акти, такі як Закони України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (2015), «Про місцеві вибори» (2015), а також Постанова Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» (2020). Окремий акцент зроблено на особливостях адміністративних змін у західних регіонах країни – їхньому впливі на соціально-економічну та політичну структуру цих областей.

Крім того, стаття містить авторську оцінку впливу реформи на розвиток місцевого самоврядування. Увага приділена зміцненню зв'язків між органами влади та громадянами як важливому чиннику демократизації. Водночас окреслено значення реформування у контексті євроінтеграційного курсу України, що передбачає в певній мірі запозичення (та національну адаптацію) кращих європейських практик у сфері регіональної політики.

Ключові слова: адміністративно-територіальна реформа, децентралізація, місцеве самоврядування, законодавство, історико-правничий контекст, західні регіони України.

© Лада О., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Лада О. Особливості адміністративної реформи в Західній Україні 2015-2020 рр.: історико-правничий аспект. *Art of Justice*. Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2026. Вип. 1 (33). С. 39-47. DOI: <https://doi.org/10.33098/3083-726X.2026.1.33.39-47>

Постановка проблеми

Адміністративна реформа в Україні, реалізована у 2015–2020 роках, стала однією з наймасштабніших і найзнаковіших спроб модернізації державного управління за часи незалежності. Її значення, без перебільшення, виходить за межі простого технічного вдосконалення місцевого самоврядування, адже цей процес (який, до того ж, має глибокі історичні витоки) пов'язаний із фундаментальними питаннями української державності. Водночас реформа постала як реакція на комплекс викликів, що загострилися внаслідок суспільно-політичних трансформацій останніх десятиліть.

Історія адміністративно-територіального устрою України, тісно переплетена з питаннями національної ідентичності, регіонального розвитку та соціальної

справедливості, має багатовікове коріння. Від часів Київської Русі, через Гетьманщину та Українську Народну Республіку, і до радянської доби система місцевого управління була одночасно і засобом укріплення держави, і джерелом неабиякої соціальної напруги (залежно від історичних обставин). Кожен етап реформування управлінських структур, за нашим спостереженням, залишав по собі унікальний спадок, який не лише впливав на сучасність, а й формував передумови для майбутніх змін.

Реформа децентралізації, започаткована у 2014 році, була зумовлена як внутрішніми (історична спадщина централізованої радянської моделі), так і зовнішніми (європейський вектор інтеграції) імперативами. Так, з одного боку, країна стикнулася з неефективністю централізованої системи управління, особливо в умовах політичної кризи та економічного колапсу, посилених військовою агресією з боку Росії. З іншого боку, прагнення доєднатися до європейської спільноти поставило перед Україною завдання переосмислення власної системи місцевого самоврядування – із врахуванням принципів субсидіарності, фінансової самостійності громад і прозорості управління. Таким чином, реформа стала одночасно відповіддю на внутрішні запити та інструментом адаптації до зовнішніх стандартів.

Особливу увагу привертає реалізація цієї реформи у Західній Україні, регіоні, що історично був такою собі «лабораторією» української державності. У минулому саме ці землі були центром культурно-політичного опору імперським впливам, осередком формування національної свідомості та ареною численних суспільних і політичних експериментів. Проте сьогодні західні області України стикаються з новими викликами: економічна нерівність між громадами, депопуляція сільських територій, складнощі з кадровим забезпеченням – усе це вимагає адекватних і чітко продуманих управлінських рішень.

Враховуючи ці аспекти, метою цієї статті є дослідження особливостей адміністративної реформи в Західній Україні у 2015–2020 роках крізь призму історичного контексту. Автор прагне не лише висвітлити специфіку її реалізації, а й показати, як історична спадщина регіону вплинула на успішність реформи і яким чином ці процеси корелюють із загальноукраїнським контекстом. У підсумку це дозволить поглибити розуміння взаємозв'язку між адміністративними трансформаціями, історичними передумовами та сучасними викликами, які стоять перед Україною на шляху до її демократичного і європейського майбутнього.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій

Аналіз попередніх наукових досліджень, присвячених адміністративній реформі в Україні, свідчить про широкий інтерес до теми як з боку вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Особливу увагу приділено історико-правовим аспектам, еволюції місцевого самоврядування та впливу зовнішніх і внутрішніх викликів на процес реформування.

О. Антонюк (2021) зосереджує увагу на історико-правових передумовах реформи децентралізації, наголошуючи на необхідності адаптації українського законодавства до європейських стандартів і посилення ролі територіальних громад у системі публічної влади. Своєю чергою, Я. Верменич (2018) аналізує вплив історичного контексту на перебіг адміністративних змін, зокрема в регіонах зі специфічною соціокультурною динамікою, таких як Донбас і Крим.

Питання законодавчого забезпечення реформи розглянуто в низці нормативних документів, серед яких особливу увагу варто приділити Закону України «Про вдосконалення виборчого законодавства» (2020), який запровадив нові принципи

виборчого процесу на місцевому рівні, а також Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (2015), що створив основу для формування об'єднаних територіальних громад.

Д. Крутляк (2020) у своїй дисертаційній роботі досліджує становлення та розвиток інституту місцевого самоврядування в Україні, наголошуючи на історичних передумовах децентралізації та викликах її реалізації у сучасних умовах. З іншого боку, Ю. Курілов (2018) порівнює український досвід реформування з аналогічними процесами в Європі, зосереджуючи увагу на регіоналізації та її ролі у забезпеченні ефективного управління.

Ретроспективний аспект децентралізації публічної влади на українських землях висвітлюють К. Мануїлова, В. Моторний та В. Мужайло (2020), які підкреслюють, що сучасні реформи є частиною тривалої історичної еволюції. Фінансові аспекти міжурядових відносин детально розглядає С. Слухай (2005), акцентуючи на проблемах розподілу ресурсів між центральною та місцевою владою.

Важливий внесок у дослідження місцевого самоврядування зробили О. Слобожан (2018) та М. Пітцик (2014), які надають комплексний аналіз впровадження реформи, зокрема формування об'єднаних територіальних громад і вирішення інфраструктурних питань. Крім того, велике значення в контексті нашого дослідження має нормативна база реформи (зокрема Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (Кабінет Міністрів України, 2014)).

Загалом попередні дослідження окреслюють широке коло питань, пов'язаних із впровадженням адміністративної реформи в Україні. Однак у багатьох із них залишаються недостатньо висвітленими регіональні особливості реформування, що вимагає подальших студій, особливо у контексті Західної України.

Мета цієї статті полягає у виявленні особливостей проведення адміністративної реформи у Західній Україні в період 2015–2020 років, зокрема у контексті її історичних, політичних та соціально-економічних передумов. Ключовим у цьому контексті є виявлення історичної спадщини регіону, з його багатоплановими соціокультурними характеристиками, що вплинув на специфіку впровадження реформ, а також оцінка результатів і викликів, з якими стикалися громади в процесі модернізації системи управління.

Завданнями роботи є аналіз нормативно-правової бази, оцінка ролі місцевого самоврядування в забезпеченні сталого розвитку громад, а також розкриття регіональних відмінностей у реалізації реформи. Окремий акцент зроблено на дослідженні процесу формування об'єднаних територіальних громад, їх фінансової спроможності та соціальної інтеграції, враховуючи виклики, пов'язані з економічною нерівністю, депопуляцією та інфраструктурними проблемами.

Стаття покликана доповнити існуючий науковий дискурс про адміністративну реформу, запропонувавши нове бачення її реалізації в умовах регіональних особливостей Західної України, а також сприяти формуванню стратегічних підходів до вирішення виявлених проблем.

Виклад основного матеріалу дослідження

Соціально-політичні передумови адміністративної реформи в Україні, особливо в Західному регіоні, варто розглядати як багатогранний процес, що виникав на стику історичних викликів, суспільних трансформацій і політичних амбіцій. Західна Україна, яка здавна асоціюється з осередком української національної свідомості, відігравала особливу

роль у децентралізації (як у символічному, так і в практичному аспекті). Тут історична спадщина була не просто тлом для реформ, а й активно впливала на їхній характер і зміст.

Після здобуття незалежності у 1991 році регіон демонстрував відносну політичну стабільність, яка створювала передумови для поступового розвитку місцевого самоврядування. Однак місцеві громади (як свідчать численні дослідження) залишалися фінансово залежними від центральної влади, що значною мірою обмежувало їхню автономію та знижувало ефективність управління (Антонюк, 2021; Кругляк, 2020). У цих умовах Західна Україна стала своєрідним експериментальним майданчиком для демократичних практик, які спиралися на багаті історичні традиції, але нерідко наштовхувалися на виклики сучасності.

Особливої уваги заслуговує складна соціокультурна багатошаровість регіону. Історична пам'ять про автономію Галичини у складі Австро-Угорської імперії та міжвоєнної Польщі сформувала у громадах специфічну ментальність, де домінували самоорганізація та висока громадянська відповідальність. Водночас радянська централізація та уніфікація влади (з її прагненням до контролю та стандартизації) залишила глибокий слід, що підривав основи місцевого самоврядування. Ця подвійність історичного досвіду – поєднання автономних традицій і нав'язаної уніфікації – стала як важливим ресурсом, так і викликом для децентралізаційних змін (Мануїлова, Моторний, & Мужайло, 2020; Пітцик, 2014).

Революція Гідності, яка значно змінила суспільні очікування, стала переломним моментом для регіону. У Західній Україні громадські запити на прозорість, підзвітність влади та участь у прийнятті рішень (особливо на локальному рівні) були найгучніше виражені. Децентралізація, як ключовий елемент реформ, повинна була враховувати ці вимоги, створюючи умови для реальної автономії громад. Зокрема, мова йшла про надання громадам фінансової незалежності та адміністративної свободи, що визначалися ключовими принципами реформи¹.

Втім, впровадження реформ супроводжувалося низкою труднощів. Економічна нерівність між міськими й сільськими громадами Західного регіону (яка в багатьох випадках обумовлювалася географічними особливостями) залишалася серйозною перепорою. Наприклад, у гірських районах Карпат недостатній рівень інфраструктури значно ускладнював інтеграцію новоутворених об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Сільські громади, зокрема ті, що мали слабку економічну базу, також відчували труднощі у забезпеченні стабільного розвитку, що, своєю чергою, гальмувало загальну динаміку реформування².

Водночас слід підкреслити, що децентралізація відкрила перед регіоном значні можливості. Вона дозволила громадам не лише впроваджувати інфраструктурні проєкти та покращувати доступ до публічних послуг, а й створювати умови для залучення інвестицій (хоча ефективність цих заходів залежала від спроможності місцевих управлінь адаптувати нові інструменти управління, передбачені законодавством)³.

Таким чином, соціально-політичні передумови адміністративної реформи в Західній Україні вирізнялися своєю багатовимірністю. Вони формувалися під впливом історичних традицій самоорганізації, суспільного запиту на демократизацію та фінансову автономію, а також сучасних викликів, серед яких економічні й інфраструктурні обмеження. З огляду

¹ Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» № 157-VIII від 5 лютого 2015 р. (2015). Відомості Верховної Ради України, 13, 91.

² Закон України «Про співробітництво територіальних громад» № 1508-VII від 17 червня 2014 р. (2014). Відомості Верховної Ради України, 34, 1170.

³ Закон України «Про вдосконалення виборчого законодавства» № 805-IX від 16 липня 2020 р. (2020). Голос України, 125, 24.

на це, реформа децентралізації видається логічним продовженням прагнення України до створення ефективної системи місцевого самоврядування, яка, попри труднощі, має потенціал сприяти регіональному розвитку.

Адміністративна реформа, розпочата в Україні у 2014 році, відображала спробу держави вирішити низку проблем, які виникли після масштабних соціальних протестів, що отримали назву Революції Гідності. Ці події не принесли революційної зміни політичної системи у класичному сенсі, але засвідчили глибоке суспільне невдоволення наявною політичною системою. На тлі втрати довіри до старих управлінських структур та гострої потреби в модернізації Україна розпочала рух у напрямку децентралізації (цей процес мав задовольнити як внутрішні запити, так і міжнародні зобов'язання, взяті в межах Угоди про асоціацію з Європейським Союзом).

Першим етапом реформи стало затвердження Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, ухваленої Кабінетом Міністрів у квітні 2014 року¹. У ній було окреслено ключові напрями змін, зокрема децентралізацію повноважень, фінансову автономію громад та наближення публічних послуг до потреб населення. Також документ мав на меті посилити державну стійкість на тлі анексії Криму та військових дій на Донбасі (які стали серйозним випробуванням для української державності).

Проте вже в перший рік реформи стало зрозуміло, що її успіх залежить від врахування специфіки кожного регіону. Закон України «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей» (2014) був покликаний забезпечити хоча б мінімальний рівень самоврядності в зонах, охоплених конфліктом². Проте активна фаза військових дій і втрата контролю України над частиною цих територій значно обмежили реалізацію положень закону.

Ухвалення у 2015 році Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» стало важливим кроком у реформі³. Створення укрупнених громад дозволило забезпечити фінансову та адміністративну спроможність місцевих органів влади для надання базових послуг. У Західній Україні цей процес проходив активно, адже традиції самоорганізації та співпраці громад були тут глибоко вкорінені. Водночас у південних та східних регіонах реформа часто зустрічала опір, оскільки місцеві еліти побоювалися втрати контролю над слабшими громадами.

Зміни також зачепили виборчу систему. Закон України «Про місцеві вибори» (2015) запровадив пропорційну систему на виборах до районних і обласних рад, що сприяло підвищенню політичної конкуренції⁴. Втім, у віддалених сільських громадах цей підхід створював певні труднощі, оскільки великі політичні партії часто не могли адекватно представляти інтереси місцевих жителів.

Заключний етап реформи, що відбувся у 2020 році, став періодом консолідації змін. Постанова Верховної Ради України про скорочення кількості районів із 490 до 136 заклала

¹ Кабінет Міністрів України. (2014). Про затвердження Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження від 1 квітня 2014 р. № 333-рп. Офіційний вісник України, 30, 831.

² Закон України «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей» № 1680-VII від 16 вересня 2014 р. (2014). Відомості Верховної Ради України, 45, 2043.

³ Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» № 157-VIII від 5 лютого 2015 р. (2015). Відомості Верховної Ради України, 13, 91; Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації) № 2217а від 15 липня 2015 р. (2015). Офіційний вебпортал Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55539.

⁴ Закон України «Про місцеві вибори» № 595-VIII від 14 липня 2015 р. (2015). Відомості Верховної Ради України, 37–38, 366; Закон України «Про засади державної регіональної політики» № 156-VIII від 5 лютого 2015 р. (2015). Відомості Верховної Ради України, 12, 73.

нову адміністративно-територіальну модель¹. Постанова передбачала укрупнення адміністративних одиниць і створення нових районів. Так, у Львівській області, наприклад, замість 20 районів залишилося лише 7: Львівський, Дрогобицький, Золочівський, Самбірський, Стрийський, Червоноградський та Яворівський. Така реорганізація дозволила зменшити витрати на адміністративний апарат і створити більш спроможні адміністративні одиниці.

В Івано-Франківській області, своєю чергою, кількість районів скоротилася з 14 до 6: Івано-Франківський, Калуський, Коломийський, Косівський, Надвірнянський та Верховинський. Ці зміни були особливо важливими в контексті гірських районів, де раніше через малу чисельність населення адміністративні одиниці були фінансово неспроможними. Нова структура дала змогу об'єднати громади з огляду на економічну доцільність і географічну близькість.

У Закарпатській області кількість районів також скоротилася: замість 13 залишилося 6. Реформа торкнулася районів із багатонаціональним населенням, таких як Берегівський та Ужгородський. Певна річ, врахування національних і культурних особливостей стало важливим фактором, що зумовив необхідність консенсусу між різними громадами.

Насамкінець, у Тернопільській області також відбулося укрупнення: було утворено 3 райони – Тернопільський, Чортківський і Кременецький. Це, як гадаємо, дало змогу зосередити ресурси на розвиток інфраструктури та покращити якість надання адміністративних послуг у сільських громадах.

Означене рішення дозволило почасти оптимізувати управлінські процеси, зменшити витрати на утримання адміністративного апарату та забезпечити більш раціональний розподіл повноважень між рівнями влади. Проте в Західній Україні, де історично склалися сталі адміністративні межі, такі зміни не завжди сприймалися однозначно.

Закон України «Про вдосконалення виборчого законодавства» (2020) закріпив нові принципи виборчого процесу для громад із чисельністю понад 10 тисяч осіб, але залишив невирішеними питання участі малих громад у прийнятті рішень². Це знову викликало дискусії щодо балансу між демократичними принципами та практичними обмеженнями.

Загалом законодавча база реформи демонструє поступовий і послідовний розвиток, інтегрований у ширший контекст боротьби за демократизацію управління. Ці зміни були не лише відповіддю на виклики часу, а й втіленням довгострокових прагнень України створити ефективну та дієздатну систему місцевого самоврядування, яка б відповідала європейським стандартам і враховувала потреби регіонів. Водночас, незважаючи на досягнутий прогрес, численні дискусії, що продовжуються навколо реформи, свідчать про її незавершеність і потребу в подальшій адаптації до сучасних реалій.

Висновки

Адміністративно-територіальна реформа, проведена в Україні в період 2014–2020 років, є яскравим прикладом того, як організаційні зміни у державному управлінні можуть поєднуватися з глибокими соціальними й політичними трансформаціями. Цей етап, подібно до інших переломних моментів нашої історії, вимагав від суспільства і влади рішучості, далекоглядності та здатності знаходити баланс між народними прагненнями й практичними потребами державного розвитку.

¹ Проект Постанови про утворення та ліквідацію районів №3650 від 15 червня 2020 р. (2020). Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-postanovi-pro-utvorennia-ta-likvidatsiyu-rayoniv>; Постанова Верховної Ради України про затвердження нового адміністративно-територіального устрою України. 17 липня 2020 р. (2020). Голос України, 128, 1–3.

² Закон України «Про вдосконалення виборчого законодавства» № 805-IX від 16 липня 2020 р. (2020). Голос України, 125, 24.

Важливо відзначити, що реформа не була лише «згори» продиктованою ініціативою (як це часто траплялося в історії адміністративних змін). Навпаки, вона втілила в собі ідеї децентралізації, які є невід'ємною частиною демократичних принципів народоправства. Як і в давньоруські часи, громади відігравали важливу роль у вирішенні місцевих питань, і децентралізація в сучасних умовах відроджує цей принцип (адаптуючи його до нових викликів і можливостей). Ухвалені Верховною Радою України рішення про укрупнення районів свідчать не лише про адміністративну доцільність цих змін, а й про прагнення інтегрувати різноманітні регіони країни в єдиний державний простір, що базується на принципах взаємодії та рівності.

У цьому контексті реформа виступає не лише як важливий історичний етап, а й як урок для майбутніх поколінь. Її реалізація демонструє, що державність може вдосконалюватися через пошук балансу між централізованою владою та місцевими ініціативами (які, як свідчить історія, нерідко стають джерелом прогресу). Разом із тим, досвід реформи наголошує, що будь-які масштабні трансформації мають враховувати соціальні, культурні та історичні особливості кожного регіону. Це є особливо важливим для західних областей України, де традиції самоврядування мають не лише багатовікове коріння, а й, на наше переконання, значний потенціал для сприяння розвитку демократичних процесів у масштабах усієї країни.

Втім, не слід забувати, що адміністративна реформа є лише частиною ширшого процесу творення нової України. Як свідчать події попередніх століть, ефективність реформ залежить не лише від їхнього юридичного оформлення, а й від того, наскільки успішно суспільство приймає нові моделі взаємодії між владою і громадянами. Цей момент залишається випробуванням для нас усіх – чи зможемо ми зберегти і розвинути те, що було створено внаслідок таких важливих змін.

Отже, адміністративно-територіальна реформа стає не лише частиною сучасної історії України, а й тим фундаментом, на якому розвиватиметься майбутнє. Як колись Галицько-Волинська держава боролася за свою окремішність, так сьогодні Україна шукає власний шлях у глобальному світі. Цей шлях складний, але сповнений можливостей для тих, хто готовий творити історію, спираючись на досвід і здобутки минулого.

Перспективи подальших наукових розвідок

Перспективи подальших наукових розвідок у сфері адміністративно-територіальної реформи України пов'язані з необхідністю комплексного осмислення її довгострокових наслідків для системи публічного управління, місцевого самоврядування та соціально-економічного розвитку регіонів. Особливої уваги потребує аналіз ефективності новоутворених територіальних громад у контексті їх фінансової спроможності, управлінської автономії та якості надання публічних послуг. Важливим напрямом досліджень залишається також вивчення механізмів взаємодії між центральною владою та органами місцевого самоврядування в умовах децентралізації.

Окремий інтерес становить порівняльний аналіз українського досвіду адміністративно-територіальних перетворень із практиками європейських держав, що дозволить визначити як унікальні риси вітчизняної моделі, так і можливості її подальшого вдосконалення. Перспективними є міждисциплінарні дослідження, які поєднують історичний, правовий, політичний та соціокультурний підходи, зокрема щодо впливу реформи на формування локальної ідентичності та розвиток демократичних традицій. Такі наукові розвідки сприятимуть глибшому розумінню ролі адміністративно-

територіальної реформи у процесі державотворення та визначенню стратегічних орієнтирів подальшого розвитку України.

Список використаних джерел

1. Антонюк О. М. Історико-правові передумови здійснення реформи децентралізації публічної влади в Україні. *Інформація і право*. 2021. № 2 (37). С. 183–190. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.2\(37\).238409](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.2(37).238409)
2. Верменич Я. В. Феномен пограниччя: Крим і Донбас в долі України. Київ : Інститут історії України НАН України, 2018.
3. Кругляк Д. М. Становлення та розвиток інституту місцевого самоврядування в Україні (1990–2020 рр.): історичний аспект : дисертація доктора філософії. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2020.
4. Курілов Ю. Ю. Регіоналізація, децентралізація та адміністративна реформа в Європі: теоретико-методологічний аспект. *Аспекти публічного управління*. 2018. № 6 (11–12). С. 72–84.
5. Мануїлова К., Моторний В., & Мужайло В. Традиція децентралізації публічної влади на українських теренах: ретроспективний аспект. *Наукові перспективи*. 2020. № 5 (5). С. 167–180. [https://doi.org/10.32689/2708-7530-2020-5\(5\)-](https://doi.org/10.32689/2708-7530-2020-5(5)-)
6. Пітцик М. В. Місцеве самоврядування в Україні. Київ : Асоціація міст України, 2014.
7. Слобожан О. В. Місцеве самоврядування в Україні. Київ : Асоціація міст України, 2018.
8. Слухай С. Трансформації міжурядових відносин в Україні. *Агора : науково-публіцистичне видання*. 2005. № 2. С. 109–119.

References

1. Antoniuk, O. M. (2021). Istoryko-pravovi peredumovy zdiisnennia reformy detsentralizatsii publichnoi vlady v Ukraini [Historical and legal background to the implementation of public authority decentralization reform in Ukraine]. *Informatsiia i pravo*, 2(37), 183–190. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.2\(37\).238409](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.2(37).238409) [in Ukrainian]
2. Vermenych, Ya. V. (2018). Fenomen pohranychchia: Krym i Donbas v doli Ukrainy [The borderland phenomenon: Crimea and Donbas in Ukraine's destiny]. Kyiv : Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy. [in Ukrainian]
3. Kruhliak, D. M. (2020). Stanovlennia ta rozvytok instytutu mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini (1990–2020 rr.): istorychnyi aspekt (Dysertatsiia doktora filosofii) [The formation and development of local self-government in Ukraine (1990–2020): historical perspective]. Kyiv : Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka [in Ukrainian]
4. Kurilov, Yu. Yu. (2018). Rehionalizatsiia, detsentralizatsiia ta administratyvna reforma v Yevropi: teoretyko-metodolohichniy aspekt [Regionalization, decentralization, and administrative reform in Europe: theoretical and methodological aspects]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*, 6(11–12), 72–84 [in Ukrainian]
5. Manuilova, K., Motornyi, V., & Muzhailo, V. (2020). Traditsiia detsentralizatsii publichnoi vlady na ukrainskykh terenakh: retrospektyvnyi aspekt [The tradition of decentralization of public authority in Ukraine: a retrospective aspect]. *Naukovi perspektyvy*, 5(5), 167–180. [https://doi.org/10.32689/2708-7530-2020-5\(5\)-](https://doi.org/10.32689/2708-7530-2020-5(5)-) [in Ukrainian]
6. Pitsyk, M. V. (Ed.). (2014). Mistseve samovriaduvannia v Ukraini [Local self-government in Ukraine]. Kyiv : Asotsiatsiia mist Ukrainy [in Ukrainian]
7. Slobozhan, O. V. (Ed.). (2018). Mistseve samovriaduvannia v Ukraini [Local self-government in Ukraine]. Kyiv : Asotsiatsiia mist Ukrainy [in Ukrainian]
8. Slukhai, S. (2005). Transformatsii mizhuriadovykh vidnosyn v Ukraini [Трансформації міжурядових відносин в Україні]. *Agora: naukovo-publicystychne vydannia*, 2, 109–119 [in Ukrainian]

FEATURES OF ADMINISTRATIVE REFORM IN WESTERN UKRAINE 2015-2020: HISTORICAL AND LEGAL ASPECT

Lada Oleksandr*

**Professor at the Department of Foreign Philology and Business Communications, PhD in History, King Danylo University (Ivano-Frankivsk, Ukraine)*

The article is devoted to the analysis of the administrative-territorial reform in Ukraine, covering the period from 2014 to 2020. Its primary focus lies on the legislative framework that regulated the reform's implementation, the socio-political prerequisites of this process, and the specific impact of the reform on the western regions of the country. The study emphasizes how decentralization of power (emerging as one of the key tools for modernizing the state governance system) contributed to strengthening democracy at the local level. Attention is drawn to the historical context in which the foundations of the reform were laid, highlighting the continuity of systemic changes complicated by political crises, military aggression, and public demands for the renewal of governance mechanisms.

The research aims to provide a comprehensive analysis of various aspects of the reform, including legislative, socio-political, and regional dimensions. Particular attention is given to the key legislative acts that served as the basis for the transformation of the country's administrative structure. The practical significance of these documents for strengthening local self-governance and their role in the process of adapting to European governance standards are explored in detail.

The paper summarizes the main stages of the reform's implementation, starting with the adoption of conceptual documents in 2014 and culminating in the new administrative-territorial structure approved in 2020. Specifically, it analyzes key legislative acts, such as the Laws of Ukraine "On Voluntary Amalgamation of Territorial Communities" (2015), "On Local Elections" (2015), and the Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine "On the Formation and Liquidation of Districts" (2020). Particular emphasis is placed on the specific features of administrative changes in the western regions of the country and their impact on the socio-economic and political structure of these areas.

Furthermore, the article provides the author's assessment of the reform's impact on the development of local self-governance. Special attention is given to strengthening the ties between government bodies and citizens as an essential factor in democratization. At the same time, the significance of the reform is outlined within the context of Ukraine's European integration course, which involves, to a certain extent, the adoption (and national adaptation) of the best European practices in the field of regional policy.

Key words: administrative-territorial reform, decentralization, local self-governance, legislation, historical context, western regions of Ukraine.

Дата першого надходження статті до видання: 06.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.03.2026
Дата публікації: 29.06.2026